

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

Szakindítási dokumentáció szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT – 05/14

A Nyomozóhatóság által feltett kérdések:

1. A szakindítási dokumentáció a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozó szellemi alkotásnak minősül-e, amennyiben igen, bír-e vagyoni értékkel?

2. A dokumentáció egy másik főiskola alapításánál történő felhasználása okozott-e, okozhatott-e az Oktatási Intézménynek vagyoni hátrányt, ha igen, meghatározható-e annak pontos összege, illetve annak meghatározása milyen adatok birtokában lehetséges?

Az eljáró szakértő szakvéleménye

Ad 1.

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 1. §-ának (3) bekezdése szerint a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől. A törvény a hivatkozott § (2) bekezdésében ugyan tartalmaz egy felsorolást, amely listázza a jellemzően szerzői műnek tekintett alkotásokat, de ebben nem szerepelnek a megkeresésben megjelölthöz hasonló szellemi alkotások. Ugyanakkor a lista példálódzó, ilyen módon pedig akár ott meg nem említett alkotások is védelem alatt állhatnak. Vagyis ez nem zárja ki, hogy egy szakindítási dokumentáció szerzői jogi védelem alatt álljon.

Az, hogy a megkeresésbeli dokumentáció állhat-e szerzői jogi védelem alatt, inkább az dönti el, hogy megfelel-e az Sztj. fent említett 1. § (3) bekezdésének, vagyis mutat-e a szerzője szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleget.

Itt utalni kell arra, hogy egy szakindítási dokumentáció sok tekintetben nem lehet egyéni, eredeti jellegű, különösen, mivel a felsőoktatási szabályozási környezet az ilyen dokumentumok számos elemét determinálja. Ebből fakadóan például nem lehet egyéninek, eredetinek tekinteni azokat az elemeket, amelyek a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény vagy más jogszabály alapján kerültek be a dokumentációba, vagy például a képzési kimeneti követelményekről szóló, valamely miniszteri rendeletben meghatározott elsősorban szakmai tartalmú előírásoknak felelnek meg és eltérést nem engednek a készítők számára. Nem lehet egyéni, eredetinek tekinteni azokat az elemeket sem, amelyek sablonszerűek, például az egyes oktatni kívánt tárgyak szükségszerű elemeinek leírását (ami természetesen szakterületenként eltérő lehet).

Mindez azonban természetesen nem zárja ki azt, hogy a konkrét szakindítási dokumentáció tartalmazzon olyan elemeket is, amelyek egyéni, eredeti jellegűek. Ilyen lehet a tárgyak

elnevezése, a részletes tárgyleírások, a tárgyak egymásra épülésének sorrendje (amennyiben nem előírásnak, vagy egyébként bevett szakmai hagyománynak felel meg), a teljes dokumentáció elrendezése, szerkezete, válogatása.

Meg kell jegyezni, hogy egy szakindítási dokumentáció általában nem egy szerző szellemi alkotása: abban közreműködnek az egyes tárgyakat jegyzők, akik maguk készítik el a tárgyleírásokat, illetve az(ok), aki(k) összeállítja(ák) a teljes dokumentációt. Ilyen módon egy szakindítási dokumentáció akár gyűjteményes mű is lehet, amelyben védelmet élveznek az egyes elemek (a fenti megszorításokkal), valamint a teljes dokumentáció is.

Fel kell hívni arra is a figyelmet, hogy a dokumentáció az elbírálási eljárás során, az azzal kapcsolatos felhasználásokban magában az eljárásban nem áll szerzői jogi védelem alatt, mivel az Szjt. 1. § (4) bekezdése szerint nem tartoznak e törvény védelme alá a jogszabályok, az állami irányítás egyéb jogi eszközei, a bírósági vagy hatósági határozatok, a hatósági vagy más hivatalos közlemények és az ügyiratok, valamint a jogszabállyal kötelezővé tett szabványok és más hasonló rendelkezések. A dokumentáció a benyújtást követően közigazgatási eljárás ügyiratává válik. Ez azonban nem jelenti azt, hogy teljes körben kikerülne a szerzői jogi védelem alól. Ahogy arra az SZJSZT már több korábbi döntésében is rávilágított, a szabályozás célja itt az, hogy magát az eljárást könnyítse, de nem a mű teljes közkinccsé tételére irányul (Ld. 09/2001., 16/2006., 34/2006. ügyek). Ha a mű az eljáráson kívül kerül felhasználásra, az továbbra is engedélyköteles.

Mindezek miatt azonban egy szakindítási dokumentáció vagyoni értékét meghatározni igen összetett feladat, amire a Testületnek teljes egészében nem is terjed ki a hatásköre, hiszen a szerzői jogok értékén kívül nem vizsgálódhat, noha maga a szakindítási dokumentáció nem kizárólag szerzői jogi értékkel bír.

Mindazonáltal még a szerzői jogi vonatkozású értéket is nehéz megállapítani, mivel egy ilyen szakindítási dokumentációnak nincs valódi, „piaci” ára. Az értékét ugyanis nem csak az határozza meg, hogy egy oktatásszervezési szakember egy ilyen részletességű dokumentációt milyen összeg fejében készítené el (ld. még fent a többszerzőség vonatkozásában kifejtetteket), de még az ő vonatkozásában is megkülönböztetendő, hogy vállalkozási jellegű (eredményre irányuló) vagy megbízási jellegű (eredményt eshetőlegesen létrehozó) a jogviszony, és még az így megállapított díjat is szét kell bontani a díjat jogvédett és nem jogvédett eredmény vonatkozásában fizetett összegre. Mindenesetre a szerzői jogi érték a valamennyi szerzője számára a szerzői teljesítményéért fizetett díjhoz igazodva állapítható meg.

Ad 2.

A kérdéssel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az SZJSZT hatásköre kizárólag a szerzői joggal kapcsolatos kérdésekre terjed ki, így kizárólag abban a tekintetben adhat választ, hogy a szerzői jogok megsértésével kapcsolatban történt-e vagyoni kár okozása, tehát nem tudja ezt általánosságban megvizsgálni.

Mindazonáltal a megkeresés nem tartalmaz olyan dokumentumot, amellyel összevethető lenne az eredeti szakindítási dokumentáció, így a feltett kérdés csak hipotetikusan válaszolható meg. (A megkeresés maga sem utal arra, hogy egy másik intézmény konkrét dokumentációjával kapcsolatban kérné a vizsgálat elvégzését.)

Tehát az 1. kérdésre adott válaszból következik, hogy a védett elemek tekintetében megvalósulhat szerzői jogsértés, még hozzá ha azokat egy az egyben, szolgai másolás útján, vagy engedély nélküli átdolgozással használták fel egy másik szakindítási dokumentációban. Ha azonban csak olyan elemeket vettek át, amelyek az eredeti dokumentációban sem álltak védelem alatt (ld. az 1. kérdésre adott választ), akkor nem lehet szó jogsértésről, és ilyen formán ebből fakadóan vagyoni hátrány sem érhette az eredeti dokumentáció jogosultját.

A szakértő meg kívánja jegyezni, hogy a dokumentáció email útján való egyszerű továbbítása nem valósít meg szerzői jogsértést, nem tekinthető nyilvánossághoz közvetítésnek [Szt. 26. § (8) bekezdés].

A szerzői jogilag értelmezhető vagyoni hátrány tehát az 1. kérdésre adott válasz alapján állapítható meg, figyelemmel kell azonban lenni arra, hogy a felhasználás ténylegesen mire terjedt ki. Ehhez szükséges a dokumentációk összevetése, annak beazonosítása, hogy mely szerzői jogi védelem alatt álló elemek felhasználása történt meg egyáltalán.

Budapest, 2014. március 11.

dr. Grad-Gyenge Anikó
szakértő